

**Uchwała Nr XXXIX/348/17
Rady Miejskiej w Karlinie
z dnia 28 grudnia 2017 roku**

**w sprawie uchwalenia Gminnego programu wspierania rodziny i opieki nad dzieckiem
w Gminie Karlino na lata 2018 – 2020**

Na podstawie art. 176 pkt 1 w zw. z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017r. poz. 697 z późn. zm.), Rada Miejska w Karlinie uchwala, co następuje:

- §1. Uchwala się Gminny program wspierania rodziny i opieki nad dzieckiem w Gminie Karlino na lata 2018 – 2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- §2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Karlina.
- §3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2018 roku.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ
Beata Klepuszewska
Beata Klepuszewska

Załącznik
do uchwały Nr XXXIX/348/17
Rady Miejskiej w Karlinie
z dnia 28 grudnia 2017 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY I OPIEKI NAD DZIECKIEM
W GMINIE KARLINO NA LATA 2018-2020**

Karlino 2018 r.

Spis treści :

Wstęp	3
I. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza.....	4
Asystent rodziny	4
Formy pieczy zastępczej.....	5
Seniorzy w rodzinie.....	5
II. Diagnoza społeczności Gminy Karlino.....	6
III. Podstawa prawna.....	8
IV. Zasoby instytucjonalne w obszarze wspierania rodziny na terenie Gminy Karlino.....	9
V. Cele programu.....	9
VI. Oczekiwane rezultaty.....	11
VII. Postanowienia końcowe.....	11
Adresaci programu.....	11
Koordynator programu.....	11
Czas realizacji programu.....	11
Finansowanie programu.....	11
Sprawozdawczość i monitoring.....	12

Wstęp

Rodzina stanowi podstawowe i jednocześnie pierwotne środowisko opiekuńczo-wychowawcze i socjalizacyjne dziecka, począwszy od jego urodzenia, uczestniczy w większym bądź mniejszym stopniu w poszczególnych jego fazach rozwojowych. Co za tym idzie to właśnie rodzina jest podstawową komórką na której opiera się całe społeczeństwo. Należy dążyć do tego aby funkcjonowała ona prawidłowo co zapewni stabilność dziecku.

Wraz ze zmianami epok, zmieniały się również rodziny. Ich obyczajowość, struktura ale i pozycja kobiet w rodzinie. Od roli kobiety, która tylko i wyłącznie zajmuje się domem i dziećmi, do kobiety pracującej, która coraz aktywniej zajmuje miejsce w strukturach zawodowych. Jednak zmiany te spowodowały zmniejszenie spójności rodzin, osłabienie więzi w niej panujących, zamknięcie się na środowisko lokalne. W ciągu lat zmianom ulegały również funkcje rodziny. Przeobrażały się, przekształcały. Największe zmiany można zaobserwować w funkcji produkcyjnej, ekonomicznej, ogólnie mówiąc zarobkowej. Za zabezpieczenie ekonomiczne rodziny odpowiedzialny nie jest już tylko mężczyzna, kobiety włączyły się w realizację tej funkcji podejmując się pracy zawodowej, z której uzyskują środki finansowe. Z tymi zmianami wiążą się przeobrażenia funkcji opiekuńczej. Członkowie rodziny zapewniali sobie nawzajem opiekę, gwarantowali środki utrzymania czym ustrzegali od ryzyka ekonomicznego. Nie było konieczności tworzenia domów dziecka, domów opieki czy placówek zapewniających opiekę. We współczesnym świecie coraz częściej możemy zaobserwować brak opieki ze strony najbliższych członków rodziny, osoby starsze zostają oddane do domów pomocy społecznej, dzieci zostają porzucane. Zmniejsza się poziom opiekuńczości względem rodziny. Rodzina w coraz mniejszym stopniu jest w stanie wypełniać swoje funkcje opiekuńczo- zabezpieczające w znaczeniu tradycyjnym. Całą odpowiedzialność zabezpieczającą przejmują instytucje państwowe i społeczne. Zmiany zachodzą również w kwestii funkcji wychowawczych, rekreacyjnych, religijnych ale i również funkcji wyznaczania pozycji członków rodziny.

Bardzo często problemy, które dotyczą rodzinę mają charakter złożony i wymagają wsparcia instytucjonalnego. Każde działanie mające na celu poprawę jej funkcjonowania powinno uwzględniać możliwości rodziny , jej mocne i słabe strony oraz co najważniejsze chęci do zmiany. Powinno uwzględniać się prawo dziecka do rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz do zabawy jak i wypoczynku. W przypadku konieczności umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej należy dążyć w pracy z rodziną biologiczną do jak najszybszego powrotu dziecka do domu rodzinnego zachowując jednocześnie kontakt osobisty między dzieckiem a rodzicami.

I. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest podstawowym aktem prawnym niezbędnym przy realizacji programu.

Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

W przypadku rodzin, w których występują problemy wychowawcze, niezaradność lub innego rodzaju trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych należy zapewnić pomoc. Należy również pamiętać, że wzrasta liczba osób starszych, które wymagają pomocy rodzinnej jak i instytucjonalnej.

Asystent rodziny

Asystentem rodziny jest osoba, która towarzysząc klientowi pomaga w rozwiązywaniu trudności życiowych, opiera się przede wszystkim na zasobach klienta, wspiera i motywuje do działania w celu poprawy swojej sytuacji życiowej. Asystent nie wyręcza klienta, ale pomaga mu, wspiera go i jest obecny w jego życiu. Asystent rodziny jest

to osoba, która jest przy kliencie, wspiera i motywuje, aby przy pomocy własnych możliwości i zasobów dążył do poprawy swojej sytuacji życiowej.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności opracowanie i realizacja planu prac z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, koordynacja planu pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej, prowadzenie dokumentacji pracy z rodziną, określanie sytuacji rodziny. monitorowanie rodziny po zakończeniu pracy z rodziną, sporządzanie na wniosek opinii o rodzinie, współpraca z jednostkami administracji oraz organizacjami pozarządowymi, udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym nauka odpowiedniego prowadzenia gospodarstwa domowego, pomoc w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych czy problemów wychowawczych z dziećmi. Prowadzenie indywidualnych konsultacji, wspieranie aktywności społecznych rodzin, motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, pomoc przy poszukiwaniu, podjęciu oraz utrzymaniu zatrudnienia, motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców i dzieci, udzielanie wsparcia dzieciom oraz podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych.

Formy pieczy zastępczej

W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecka przez rodzinę biologiczną, umieszcza się dzieci w pieczy zastępczej. Wyróżniamy pieczę rodzinną oraz instytucjonalną.

Rodzinna piecza zastępcza składa się z rodziny zastępczej oraz rodzinnego domu dziecka. Rodziny zastępcze dzielą się na spokrewnione, niezawodowe oraz zawodowe. Jest to najbardziej wskazana forma ze względu na zaspokojenie potrzeb emocjonalnych, bytowych i zdrowotnych dziecka. To przede wszystkim w rodzinnych formach pieczy zastępczej dziecko znajdzie miłość, ciepło, zrozumienie i poczucie bezpieczeństwa.

Pieczka zastępcza instytucjonalna to całodobowe placówki opiekuńczo- wychowawcze różnego typu : interwencyjnego, , socjalizacyjnego, rodzinnego, specjalistyczno -terapeutycznego, opiekuńczo-terapeutycznego. Placówki te zapewniają dziecku całodobowa opiekę i wychowanie, zaspokajają jego niezbędne potrzeby i podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny.

Seniorzy w rodzinie

Starzenie się społeczeństwa jest zjawiskiem powszechnie występującym. Polega na wzroście udziału osób starszych w populacji. Osoby starsze wyróżniają się przede wszystkim pogorszeniem się stanu zdrowia a co za tym idzie, zmniejszona samodzielnością. Rodzina jest podstawowym miejscem życiowej aktywności dla dzieci oraz dla osób starszych. To rodzina dla seniorów jest najważniejszym źródłem wsparcia i opieki. W początkowej fazie starzenia się to osoby starsze pomagają w opiece nad wnukami czy w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Wraz z utratą samodzielności osoba starsza traci poczucie bezpieczeństwa. Czują się ciężarem dla rodziny, gdyż to oni wymagają pomocy

i wsparcia. Rodzina sprawująca opiekę nad starszymi członkami zazwyczaj kieruje się poczuciem obowiązku, poczuciem zadośćuczynienia.

Niestety konieczność opieki nad rodzicami, dziadkami niekiedy prowadzi do rozłamu więzi rodzinnych, do zachowań agresywnych jak i wielu konfliktów. Ważne jest aby zapewnić wsparcie i pomoc zarówno osobą które wymagają opieki jak i osobom sprawującym ta że właśnie opiekę. Usługi opiekuńcze są podstawowa formą pomocy osobom wymagającym opieki i wsparcia.

II. Diagnoza społeczności Gminy Karlino

Gmina Karlino położona jest w powiecie białogardzkim województwa zachodniopomorskiego. Liczba mieszkańców na podstawie danych na dzień 31.12.2016 r. wynosiła 9 267 osób, w tym 4 660 kobiet oraz 4 607 mężczyzn.

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców gminy Karlino.

	2015	2016
Liczba mieszkańców(w tym:)	9 316	9 267
Kobiety	4 685	4 660
Mężczyźni	4 631	4 607
Osoby bezrobotne	833	715

Źródło: dane własne MGOPS w Karlinie

Społeczność lokalna Gminy Karlino boryka się z wieloma problemami. Począwszy od bezrobocia, wielodzietności po alkoholizm. Poniższe zestawienie pokaże skalę tych problemów.

Tabela nr 2. Powody udzielania pomocy przez MGOPS w Karlinie.

Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2015	2016	2017 do VI	2015	2016	2017 do VI
Ubóstwo	386	357	270	1354	1245	872
Bezdomność	16	18	13	19	24	22
Potrzeba ochrony macierzyństwa	79	63	51	489	405	309
W tym. Wielodzietność	70	57	38	452	374	253
Bezrobocie	374	332	234	1352	1185	791
Nieppełnosprawność	47	51	52	138	153	129
Długotrwała lub ciężka choroba	106	101	117	308	285	261
Bezradność w sprawach	81	49	36	416	267	183

opiekuńczo wychowawczych						
Alkoholizm	51	54	49	96	110	104

Źródło: Opracowanie własne MGOPS w Karlinie.

Na podstawie danych zawartych w wykresie nr 2 stwierdzić można, że problem ubóstwa i bezrobocia dotyka największą liczbę rodzin. Wszystkie te problemy mogą doprowadzić do dezintegracji rodziny.

Rodziny dotknięte różnego rodzaju problemami zagrożone są wykluczeniem społecznym. Świadczenia pomocy społecznej, zgodnie z przepisami Ustawy o pomocy społecznej, adresowane są do osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, bezrobocia, bezdomności, choroby oraz znajdujących się w wielu innych sytuacjach życiowych. Wzmacnianie jej traktowane powinno być jako najważniejszą zasadę przy planowaniu i realizowaniu pomocy społecznej.

Uzależnienie to silne pragnienie zażywania konkretnych środków bądź wykonywania jakiejś czynności. Zjawisko to jest również problemem występującym wśród mieszkańców gminy Karlino a w szczególności jest to uzależnienie od alkoholu. Na podstawie powyższych danych można wywnioskować, że ma wzrostową tendencję występowania. Jest to choroba utrudniająca prawidłowe funkcjonowanie. Uzależniony nie przyznaje się do nałogu, nie jest świadomy swojego problemu. Zarówno osoby uzależnione jak i współuzależnione wymagają pomocy specjalistów.

Tabela nr 3. Liczba osób korzystających ze świadczeń MGOPS w Karlinie

	2015	2016	2017 do VI.
Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia	766	676	460
Liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne	432	384	256
Liczba osób, którym udzielono świadczeń niepieniężnych	346	292	204

Źródło: Opracowanie własne MGOPS w Karlinie.

Na świadczenia pieniężne udzielane w ramach ustawy o pomocy społecznej składają się między innymi: zasiłek okresowy, zasiłek stały, zasiłek celowy, dożywianie dzieci w szkołach, pokrywanie kosztów schronienia.

W katalogu problemów, występujących wśród rodzin z Miasta i Gminy Karlino pojawia się również bezradność w sprawach opiekuńczo –wychowawczych. Zarówno działania asystenta rodziny jak i w trudniejszych sytuacjach –umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej ma związek z bezradnością wychowawczą.

W roku 2015 z pomocy asystenta rodziny korzystało 29 rodzin, w roku 2016-33 rodziny natomiast na podstawie danych z pierwszego półrocza 2017r. korzystają 32 rodziny. Istotnym problemem, który doprowadza do wielu negatywnych skutków jest zjawisko przemocy w rodzinie.

Tabela nr 4. Liczba procedur Niebieskiej Karty.

rok	Liczba formularzy Niebieska Karta A, które wpłynęły do przewodniczącego ZI	W tym zgłoszonych przez :				
		Policję	Pomoc społeczną	GKRPA	Oświatę	Ochronę zdrowia
2015	27	22	2	0	3	0
2016	25	21	3	0	1	0
2017 do VI.	12	10	1	0	1	0

Źródło: Opracowanie własne MGOPS w Karlinie.

Problemem przemocy w rodzinie zajmują się Zespół Interdyscyplinarny przy pomocy Policji, pracowników OPS, Oświaty, służby zdrowia oraz Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania problemów alkoholowych.

III. Podstawa prawna

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.)
- ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.)

IV. Zasoby instytucjonalne w obszarze wspierania rodziny na terenie Gminy Karlino

Na terenie Gminy Karlino działają :

- 1) Urząd Miejski w Karlinie, ul. Plac Jana Pawła II 6;
- 2) Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Karlinie, ul. Traugutta 6;
- 3) Komisariat Policji, ul. Szymanowskiego 17;
- 4) Zespół Interdyscyplinarny w Karlinie, ul. Traugutta 6;
- 5) Straż Miejska w Karlinie, ul. Szymanowskiego 17;
- 6) Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Karlinie;
- 7) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej EBW, ul. Koszalińska 25;

- 241
- 8) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Twój Lekarz”, ul. Koszalińska 15;
 - 9) Program SOS Wiosek Dziecięcych Karlino;
 - 10) Warsztaty Terapii Zajęciowej „Iskierka” w Karlinie
 - 11) Szkoła podstawowa w Karlinie;
 - 12) Szkoła Podstawowa w Karwinie;
 - 13) Szkoła Podstawowa w Daszewie;
 - 14) Szkoła Podstawowa w Karścinie;
 - 15) Zespół Szkół w Karlinie im. Ludzi Wielkiego Serca i Umysłu;
 - 16) Karliński Ośrodek Kultury, ul. Parkowa 1.
 - 17) Niepubliczny Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Karlinie.

V. Cele programu

1. Cel główny :

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzeniu optymalnych warunków dla prawidłowego rozwoju i opieki nad dziećmi.

2. Cele szczegółowe:

- Zapewnienie wsparcia socjalnego
 - Przyznawanie pomocy finansowej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, ustawą o świadczeniach rodzinnych, ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawą o świadczeniach wychowawczych;
 - Dożywianie dzieci ;
 - Wydawanie skierowań do organizacji zajmujących się pomocą żywnościową np. „PCK”;
 - Współfinansowanie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Realizatorzy: MGOPS w Karlinie

- Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, ochronie . Zapobieganie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.
 - Przydzielanie asystenta rodziny;
 - Tworzenie świetlic i placówek wsparcia;
 - Współpraca z organizacjami oraz stowarzyszeniami wspierającymi rodzinę i dzieci;
 - Systematyczny monitoring środowiska rodzinnego poprzez pracę socjalną, wywiady środowiskowe;
 - Organizowanie pomocy prawnej, psychologicznej rodzinom tego wymagającym;
 - Pomoc ofiarom przemocy w rodzinie.

248

Realizatorzy: MGOPS w Karlinie, Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce Karlino, Zespół Interdyscyplinarny, Placówki Oświatowe, GKRPA, KOK, organizacje pozarządowe.

➤ Wspieranie rodzin biologicznych w odzyskiwaniu zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczych i wychowawczych, umożliwienie powrotu dzieci z pieczy zastępczej.

- Praca asystenta rodziny z rodziną biologiczną;
- Współpraca ze stowarzyszeniami, organizacjami na rzecz rodziny i dzieci;
- Podtrzymywanie więzi i kontaktów dziecka z rodziną biologiczną;
- Dążenie do reintegracji rodziny;
- Organizowanie grup wsparcia.

Realizatorzy: MGOPS; Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce, Placówki Oświatowe.

➤ Wsparcie oraz opieka wobec osób starszych, samotnych.

- Współpraca ze stowarzyszeniami, instytucjami działającymi w obszarze pomocy seniorom;
- Pogłębianie aktywności seniora-wolontariat;

Realizatorzy: MGOPS, organizacje pozarządowe.

VI. Oczekiwane rezultaty

- Wzrost poczucia bezpieczeństwa socjalnego;
- Dążenie do zmniejszenia zjawisk patologii społecznych;
- Zintegrowanie działań instytucji i organizacji wspierających rodzinę i dzieci;
- Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa rodzin i dzieci;
- Ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej;
- poprawa sytuacji rodziny oraz powrót dzieci do rodzin biologicznych;
-

VII. Postanowienia końcowe

Ostatni rozdział programu przedstawia jego adresatów, koordynatora, czas realizacji, finansowanie oraz sprawozdawczość i monitoring.

1. Adresaci programu

Odbiorcami Gminnego programu są rodziny z Gminy Karlino przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, rodziny zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej a także rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy.

Powyższy program kierowany jest również do osób, instytucji oraz organizacji pozarządowych działających w obszarze wspierania rodziny i dzieci.

2. Koordynator programu

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny i Opieki nad Dzieckiem w Gminie Karlino jest :

-Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Karlinie

-Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce- Rejon Karlino

3. Czas realizacji programu

Realizacja programu przewidziana jest na lata 2018-2020.

4. Finansowanie programu

Źródła finansowania programu określone są w uchwale budżetowej :

Dział 855, rozdział 85508 – rodziny zastępcze

Dział 855, rozdział 85504 - asystent rodziny

Wysokość środków na finansowanie zadań określonych w programie ujmowane będą każdego roku w uchwale budżetowej uchwalanej przez Radę Miejską w Karlinie. Pozyskiwane będą z budżetu Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie odpowiadającym jej celom oraz z budżetu państwa.

5. Sprawozdawczość i monitoring

Dyrektor Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Karlinie składa Radzie Miasta sprawozdanie merytoryczno - finansowe z realizacji programu.